

Beslissing 2012-08 van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Miguel Dheedene en Mevrouw Tanja Dexters

tegen

De journalisten Serge Vanhellemont, Jo Smeets en Frederik Velghe, en hoofdredacteur Ilse Beyers van Dag Allemaal

Met een brief van 4 augustus 2011 dient advocaat Alex Trappeniers in naam van de heer Dheedene en mevrouw Dexters klacht in tegen drie journalisten en de hoofdredacteur van Dag Allemaal. Aanleiding is een coververhaal in Dag Allemaal van 5 juli 2011 over de vermeende relatieproblemen van klagers. Namens Dag Allemaal reageert advocaat Geert Glas op 8 november schriftelijk op de klacht. Hierop volgt op 29 december 2011 een repliek van advocaat Trappeniers.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 20 april 2012. Beide partijen werden hierop vertegenwoordigd door hun advocaat.

DE FEITEN

Op 5 juli 2011 publiceert Dag Allemaal een uitgebreid artikel over de vermeende relatieproblemen van klagers en de slippertjes van klager onder de titel ‘Tanja Dexters wordt al maandenlang bedrogen door haar vriend’. Het artikel wordt op de cover aangekondigd met enkele foto’s van Dexters en Dheedene en met volgende titels: Tanja Dexters Schaamteloos Bedrogen door haar Miguel - Hoe, wanneer en met wie. De smoezen en wilde overnachtingen. Het tracking-device en het kleding-incident. Onze getuige was er zélf bij. ‘Ik vertel dit omdat ik me bedreigd voel’.

Het artikel is grotendeels gebaseerd op de getuigenis van B.V.R. die met naam en foto in het blad wordt vermeld. B.V.R. beweert gezien en gehoord te hebben dat een vriendin met wie ze drie maanden heeft samengewoond, een relatie had met klager. Ze illustreert haar verhaal met tal van pikante details. Ze zou zich naar eigen zeggen bedreigd gevoeld hebben door klager en daarom met haar verhaal naar Dag Allemaal zijn gestapt.

Een maand eerder, op 24 mei 2011, had Dag Allemaal al een artikel gepubliceerd waarin anonieme getuigen werden opgevoerd die beweren dat klager een buitenechtelijke relatie heeft. Hierover ondervraagd ontkende de vermeende minnares R. dat formeel. Klager zelf weigerde toen commentaar te geven.

Daags na de publicatie van het nieuwe artikel in Dag Allemaal kwam de getuige B.V.R. om het leven bij een verkeersongeval in Nederland. Dat zorgde voor een grote mediabelangstelling, waarbij verschillende kranten en online magazines een verband legden met de bedreigingen waarvan sprake in het interview.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Volgens klagers schenden het artikel en de coverpagina meerdere journalistieke regels.

1. Betalen voor informatie

Het artikel is hoofdzakelijk gebaseerd op de getuigenis van B.V.R., die met naam en foto in het artikel voorkomt. Zij ontving daarvoor een vergoeding van 2.000 €. Over die betaling en over het precieze bedrag is zeker onderhandeld en dit bedrag was een afkoopsom om de informatie te krijgen. Klagers betwisten dat B.V.R. deze getuigenis heeft afgelegd omdat ze zich bedreigd voelde, zoals Dag Allemaal schreef. Integendeel zelfs, volgens een artikel in Het Laatste Nieuws (op 7 juli 2011) zou B.V.R. zelfs van plan geweest zijn om haar getuigenis in te trekken.

Volgens klagers is dit een schending van artikel 15 en 16 van de code.

2. Wederhoor

De journalisten van Dag Allemaal hebben de klagers gecontacteerd. Het contacteren alleen is niet voldoende en is zeker geen vrijgeleide in het perspectief van de verregaande inbreuk die men wilde plegen. De journalisten hebben klagers niet verteld waarover het ging of de draagwijdte van het artikel geminimaliseerd en klagers duidelijk misleid over het belang en de mogelijke impact ervan.

3. Respect voor het privéleven

Het privéleven van een publieke persoon – en klager is dat al veel minder dan klaagster – is geen publiek bezit. Iedere persoon, zelfs de publieke persoon, heeft het recht te bepalen welk deel van zijn of haar privéleven hij of zij publiek wenst te maken. Die keuze ligt niet bij de journalist. Ook al hebben klagers zelf de openbaarheid opgezocht en bepaalde feiten van hun privéleven naar buiten gebracht, de berichtgeving over hun relatieproblemen ligt niet in dezelfde sfeer van het privéleven die zij met het publiek willen delen. Er bestond geen enkele noodzaak of maatschappelijke relevantie om te berichten over de intieme details van het privéleven.

Het publiceren van informatie over de al dan niet vermoede intimiteit tussen instemmende volwassenen en hun intieme gevoelens, ongeacht of dit waar is of niet, zonder dat de betrokkenen zelf de media hierover inlichten of aansporen te berichten, is een gevaarlijke, onwettelijke en minstens onbetamelijke manier van journalistiek.

De bewering van Dag Allemaal dat ze hun relatieproblemen zelf in de openbaarheid hebben gebracht, is onjuist. Integendeel: naar aanleiding van een eerder artikel in Dag Allemaal waarin de jacht op klager werd geopend met anonieme insinuaties en verdachtmakingen, hebben klagers laten weten niet te willen ingaan op die verdachtmakingen en het intieme deel van hun relatie. De beproefde techniek om in de media een publieke aanwijzing te geven en een schot te lossen om te zien wat er gebeurt, in de hoop dat betrokkenen achteraf hun verhaal doen en alsnog de berichten legitimeren, is al even gevaarlijk en zeker in strijd met de journalistieke beroepsethiek.

Het dodelijke ongeval van de getuige, en de weerklank die dit heeft gekregen in de pers, waarbij een verband werd gelegd met de in het interview geuite bedreigingen, heeft de zaak nog erger gemaakt. Klager werd zelfs als mogelijke betrokkene bij het ongeval opgevoerd, en ontving stapels haatmail.

4. Kwetsende montage van coverfoto's

De manier waarop de foto's op de voorpagina werden afgedrukt, met een ongelukkige klaagster en een lachende klager, plus de foto van hun dochter in het blad, zijn kwetsend van aard en trekken ook de aandacht van niet-lezers op de beschuldigingen.

Dit vormt dan ook een inbreuk op artikel 3 (de journalist verdraait geen beelden) en 15 (de journalist gebruikt loyale methoden om foto's te verwerken) van de Code.

In zijn schriftelijke repliek en op de hoorzitting heeft de advocaat van de journalisten van Dag Allemaal op al deze punten gereageerd.

1. Betaling informant

Er is effectief een betaling gebeurd, maar er zijn geen aanwijzingen dat er is ‘gemarchandeerd’. Met die betaling wilde Dag Allemaal zich verzekeren van de exclusiviteit van het verhaal. Dit past in de concurrentiestrijd tussen de verschillende bladen. Er waren al eerder artikelen verschenen over de relatieproblemen van klagers, die stevast ontkend werden, waardoor dit een zeer relevante getuigenis was.

2. Wederhoor

De journalisten van Dag Allemaal hebben beide klagers herhaaldelijk gecontacteerd via telefoon, SMS, mails en hen zelfs persoonlijk aangesproken op een première waarop zij aanwezig waren. Dag Allemaal heeft ook gewacht met publicatie van het artikel tot klaagster terug was uit Maleisië waar ze deelnam aan Expeditie Robinson, zodat ze de kans had om te reageren. Uit de mails blijkt dat klagers wel degelijk op de hoogte waren van het onderwerp van het artikel. Klagers weigerden echter elke reactie. Dag Allemaal heeft bovendien twee collega’s van klaagster gecontacteerd en hen uitgebreid de kans gegeven om te reageren. Dag Allemaal heeft de richtlijnen in verband met wederhoor dan ook naar de geest en de letter gerespecteerd.

3. Privéleven

Klagers zijn bij uitstek een BV-koppel dat meermaals samen de media heeft opgezocht naar aanleiding van gebeurtenissen in hun privéleven, zoals de zwangerschap van klaagster, de geboorte en het doopfeest van hun dochter en het prille ouderschap. Wanneer men met zijn privéleven te koop loopt, moet men aanvaarden dat ook minder aangename aspecten van dat privéleven door de media worden belicht. Het is geen doosje dat men naar believen zelf kan openen of sluiten.

Klagers traden trouwens zelf in de openbaarheid met hun relatieproblemen. In een interview met het weekblad Story, verschenen op 21 juni 2011, dus voor het betwiste artikel in Dag Allemaal, onder de titel ‘We hebben een moeilijk jaar achter de rug’, hebben klagers uitgebreid commentaar gegeven op hun relatie en hun problemen. Ze hadden kunnen weigeren om op die vragen te antwoorden indien ze die problemen uit de media wilden houden. Maar in plaats daarvan kozen ze ervoor om die problemen in het lang en het breed te bespreken. Het artikel in Dag Allemaal is in feite een reactie op de ontkenningen in dat interview, omdat Dag Allemaal over heel andere informatie beschikte.

Wat de dood van de getuige betreft, gaat het om een toevallige samenloop van omstandigheden. Dag Allemaal heeft klager nooit beschuldigd van enige betrokkenheid.

4. Coverfoto’s

De foto’s die ter illustratie bij het artikel zijn gevoegd zijn foto’s die door Dag Allemaal-fotografen werden gemaakt met toestemming van klagers, en die eerder werden gepubliceerd zonder dat klagers daarover een probleem hebben gemaakt. Zich thans verzetten tegen de publicatie van deze beelden getuigt van een erg opportunistische houding in de omgang met de media.

BESLISSING

Het dodelijke ongeval van getuige B.V.R. is een tragische samenloop van omstandigheden. Dag Allemaal kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor de berichtgeving in andere media en de commotie die hierdoor is ontstaan.

1. Betalen voor informatie

Dat de getuige een vergoeding heeft ontvangen staat vast en wordt door Dag Allemaal niet betwist. Art. 16 van de Code stelt dat voor informatie niet wordt betaald. Voor het exclusief gebruik van beeldmateriaal of interviews kan echter wel worden betaald, op voorwaarde dat dit de vrije nieuwsgaring niet in het gedrang brengt.

Dag Allemaal voert aan dat de betaling gebeurde om de exclusiviteit te garanderen. Tussen het ogenblik dat het interview met de getuige werd afgenomen (7 juni) en de publicatie van het artikel (5 juli) verliep bijna een maand. De vergoeding werd pas na publicatie van het artikel uitbetaald. Dit betekent dat de getuige tijdens die hele periode in feite een zwijgplicht werd opgelegd. De Raad is van mening dat hierdoor de vrije nieuwsgaring in het gedrang is gebracht, en dat art. 16 van de Code is geschonden.

2. Wederwoord

Dag Allemaal heeft herhaalde pogingen gedaan om klagers te contacteren. Klagers hebben geweigerd om te reageren, zoals in het artikel ook vermeld wordt. De Raad meent op basis van onder meer de mails die door Dag Allemaal werden verstuurd, dat klagers wel degelijk wisten waarover het artikel zou handelen. De Raad is dan ook van oordeel dat art. 20 van de Code niet is geschonden.

3. Respect voor het privéleven

Klagers zijn bekende figuren in de Vlaamse entertainmentwereld die de media op diverse momenten een brede inkijk in hun privéleven hebben gegund. In die omstandigheden moeten ze aanvaarden dat diezelfde media ongevraagd ook over minder aangename aspecten van dat privéleven berichten.

De informatie waarover Dag Allemaal beschikte, moet wel voldoende waarheidsgetrouw zijn om klagers te kunnen beschuldigen van leugens en om intieme details uit hun privéleven vrij te geven.

Klagers hebben, ook tegenover de journalisten van Dag Allemaal, hun relatieproblemen en de eventuele slippertjes van klager systematisch ontkend. Ook de vermeende minnares van klager heeft die relatie formeel ontkend. Bovendien ontkennen collega's van klagers die door Dag Allemaal werden gecontacteerd, de relatieproblemen.

De informatie waarop Dag Allemaal zich baseert om het tegendeel te beweren en om de vermeende relatie van klager in detail te beschrijven, is afkomstig van één getuige die, zo blijkt uit haar eigen verklaringen, boos was op de vermeende minnares van klager. Dit doet op zijn minst vragen rijzen bij de motieven van de getuige en de waarachtigheid van de informatie. Dag Allemaal beweert nog drie andere anonieme getuigen te hebben, maar over hun hoedanigheid of de inhoud van hun getuigenis, is nauwelijks iets terug te vinden in het artikel.

De Raad meent dan ook dat Dag Allemaal de waarachtigheid van de informatie waarop het weekblad zich heeft gebaseerd om de klagers te beschuldigen van leugens, en om intieme details over hun privéleven bekend te maken en hun reputatie op het spel te zetten, onvoldoende heeft gecheckt, zoals vereist door art. 2 en art. 25 van de Code.

4. Coverfoto's

De keuze van de foto's op de coverpagina en de manier waarop ze naast elkaar zijn geplaatst, zijn weliswaar suggestief. Maar de foto's zijn niet bewerkt of gemanipuleerd en zijn niet van die aard dat ze de werkelijkheid verdraaien waardoor het publiek wordt misleid. De Raad meent dan ook dat dit geen schending van de Code uitmaakt.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel:

De klacht is gegrond wat het eerste en derde onderdeel ervan betreft.

Brussel, 10 mei 2012